

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 25 juli 2001

om det statliga stöd som Tyskland beviljat till förmån för Dampfkesselbau Hohenturm-gruppen, Tyskland (statligt stöd nr C 67/99 [f.d. NN 148/98])

[delgivet med nr K(2001) 2382]

(Endast den tyska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2001/825/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att ha gett berörda parter tillfälle att inkomma med synpunkter⁽¹⁾ i enlighet med artikel 88.2 i EG-fördraget och artikel 6.1 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget⁽²⁾, och

av följande skäl:

(2) Tyskland informerade vid samma tillfälle kommissionen om misslyckandet med den första omstruktureringsplan som godkänts av kommissionen. Dessutom informerades kommissionen om en viktig ändring i denna plan. Nya omstruktureringsåtgärder hade planerats som eventuellt inbegrep ett statligt stöd till ett belopp av 13,825 miljoner tyska mark. Tyskland gav kommissionen kompletterande upplysningar genom en skrivelse av den 31 mars 1999.

(3) Kommissionen meddelade Tyskland genom en skrivelse av den 25 oktober 1999 sitt beslut att med avseende på detta stöd inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 i EG-fördraget. Inledandet av förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*⁽⁴⁾. Samtidigt uppmanade kommissionen övriga berörda parter att inkomma med synpunkter. Inga synpunkter inkom dock till kommissionen från övriga berörda parter.

I. FÖRFARANDET

(1) Genom en skrivelse av den 27 december 1996 godkände kommissionen stöd till ett belopp av 32,5 miljoner tyska mark för privatisering och omstrukturering av Dampfkesselbau Hohenturm GmbH⁽³⁾. Samtidigt ålades Tyskland att inför kommissionen avlägga en årlig rapport om omstruktureringen. Tyskland lade fram en sådan rapport för år 1997 genom en skrivelse av den 20 november 1998.

(4) Sedan Tyskland genom en skrivelse av den 27 januari 2000 yttrat sig om inledandet av förfarandet begärde kommissionen genom en skrivelse av den 22 februari 2000 kompletterande upplysningar, som den erhöll i en skrivelse av den 14 april 2000. På ett sammanträde som hölls den 16 maj 2000 i Bryssel uttalade kommissionen till Tyskland sina betänkligheter i frågan. Tyskland lämnade kompletterande upplysningar genom en skrivelse av den 22 november 2000. I en skrivelse av den 8 januari 2001 ställde kommissionen de avslutande frågorna som besvarades i en skrivelse av den 15 februari 2001.

⁽¹⁾ EGT C 379, 31.12.1999, s. 4.

⁽²⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽³⁾ Statligt stöd N 729/96; skrivelse från kommissionen den 27 december 1996 (SG (96) D/11702).

⁽⁴⁾ Se fotnot 1.

II. UTFÖRLIG BESKRIVNING AV STÖDET

1. Stödmottagare

- (5) Stödmottagare är Dampfkessel Hohenturm-gruppen, en i enlighet med den tyska lagstiftningen bildad ekonomisk enhet⁽⁵⁾ bestående av flera separata juridiska personer. Den ekonomiska enheten består av de företag som fortsätter affärsverksamheten i Dampfkessel Hohenturm GmbH, ett tidigare statligt ägt DDR-företag. Genom ett beslut godkände kommissionen privatiseringen och omstruktureringen av Dampfkessel-gruppen år 1996 (nedan kallat beslutet 1996).⁽⁶⁾
- (6) En viktig faktor för omstruktureringen av det tidigare Dampfkessel Hohenturm GmbH var den gången omvandlingen av företagsstrukturen till ett holdingbolag, DH Industrieholding GmbH (DH Holding), och nyetableringen av fem operativa enheter. Samtliga tillgångar i det tidigare Dampfkessel Hohenturm GmbH övertogs av holdingbolaget. De operativa enheterna skulle hyra de anläggningar som verksamheten krävde av DH Holding.
- (7) I enlighet med detta bildades av det tidigare bolaget Dampfkessel Hohenturm GmbH följande fem operativa dotterbolag: DH Dampfkesselbau GmbH & Co. kommanditbolag (DHD), DH Kraftwerksservice GmbH & Co. kommanditbolag (DHKS), DH Werkstoffprüfung GmbH & Co. kommanditbolag (DHW), DH Schweißtechnik & Service GmbH (DHSS) och DH Bio-Energieanlagen GmbH (DHBio). Den andel på 50 % som DH Holding hade från början i DHBio såldes sedan. Övriga dotterbolag ägdes redan från början till 100 procent av DH Holding.
- (8) Dampfkessel Hohenturm-gruppens affärsområden var utveckling, tillverkning, montering och distribution av kraftverksutrustning och -anläggningar, miljöskydds-komponenter, konstruktion av rörledningar och därtill hörande reparationer och service. Företagen som ingick i en grupp privatinvestorare sysselsatte år 1998 cirka 160 personer och hade en omsättning på cirka 28 miljoner tyska mark. Företagen bestod även som grupp betraktat av små och medelstora företag.
- (9) I maj 1998 blev DH Holdings viktigaste dotterbolag DHD tvunget att begära konkurs. För den fortsatta driften av det konkursdrabbade dotterbolaget bildade DH Holding i augusti 1998 ett nytt dotterbolag, nämligen DH Dampfkessel- und Behälterbau Hohenturm GmbH (DHDB). Cirka 50 av de tidigare 80 anställda övertogs från DHD.

⁽⁵⁾ Enligt rättspraxis i EG-domstolen och förstainstansrätten skall begreppet företag rent konkurrensrättsligt uppfattas som en ekonomisk enhet, även när detta består av flera faktiska eller juridiska personer (dom av den 12 juli 1984 i mål 170/83, Hydrotherm Gerätebau GmbH mot Firma Compact, Rec. 1984, s. 2999); förstainstansrättens beslut av den 29 juni 2000 i mål T-234/95DSG, Dradenauer Stahlgesellschaft mot kommissionen, REG 2000, s. II-2603, punkt 124).

⁽⁶⁾ Se fotnot 3.

- (10) I april 2000 meddelade Tyskland kommissionen att investerarna hade för avsikt att överlåta DHDB till en annan grupp, nämligen till DIM Industriemontagen (DIM). Enligt uppgifter från Tyskland kommer överlåtdet att ske utifrån tyska marknadsvillkor under överinseende av externa experter. Överlåtdet kommer inte heller att träda i kraft förrän kommissionen har godkänt omstrukturingsåtgärderna, dock med retroaktiv verkan från och med den 1 januari 2000. Ett liknande förfaringsätt användes för DHKS, ett annat dotterbolag till DH Holding, som redan 1999 såldes till DIM.
- (11) DIM kontrolleras direkt och indirekt av samma privata investerare som har en majoritet av aktierna i DH Holding. DIM med sina många dotterbolag tillhandahåller ett stort utbud av industriella tjänster, bland annat tillverkning av de maskiner som krävs för särskilda industriella syften. År 1999 sysselsatte DIM mer än 700 personer och hade en omsättning på 125 miljoner tyska mark och en planerad omsättning för år 2000 på 150 miljoner tyska mark. DIM är således inget litet eller medelstort företag.
- (12) DIM å sin sida ingår i ett ännu större konglomerat som kontrolleras av samma investerare, nämligen Hydraulik Nord GmbH-gruppen. Denna grupp sysselsätter cirka 1 700 personer och hade år 1999 en omsättning på cirka 400 miljoner tyska mark. Hydraulik Nord GmbH-gruppen är med sina många dotterbolag verksam inom byggnadsindustrin, maskinbyggnad och på marknaden för industriella tjänster. Gruppen har dessutom vissa riskkapitalandelar. Hydraulik Nord GmbH-Gruppen är inget litet eller medelstort företag.
- (13) De privata investerare som kontrollerar alla dessa företag har tidigare vid flera tillfällen bevisat att de är kapabla att framgångsrikt omstrukturera före detta statliga företag i DDR.
- (14) De företag som ingår i Dampfkessel Hohenturm-Gruppen har sitt säte i Hohenturm i Sachsen-Anhalt, en region med hög arbetslöshet (20,4 procent). Regionen Sachsen-Anhalt är ett stödområde enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget.

2. Omstruktureringsplanen som godkändes år 1996

- (15) Avsikten med den första omstruktureringsplanen som godkändes 1996 var att Dampfkessel Hohenturm-gruppen skulle erbjuda kompletta anläggningar och maskiner till mindre kraftverks- och ångpanneanläggningar. I samband med detta skulle Dampfkessel-gruppen tillgodose den förmodade efterfrågan från kommunala och medelstora företag.

(16) Kommissionen godkände i sitt beslut år 1996 för genomförandet av den första omstruktureringsplanen ett omstruktureringsstöd på sammanlagt 32,5 miljoner tyska mark. I omstruktureringsplanen förutsågs förutom avknoppningen av det tidigare Dampfkessel Hohenturm GmbH i synnerhet omfattande investeringar i nya produktionsanläggningar och genomförandet av olika kostnadsreducerande åtgärder. Den gången förmodades att den omstrukturerade Dampfkessel Hohenturm-gruppen skulle gå med vinst igen senast år 1999.

3. Misslyckandet med omstruktureringsplanen från 1996

(17) Tyskland har angivit flera orsaker till misslyckandet med den första omstruktureringsplanen och således till DHD:s konkurs. Det avgörande för misslyckandet med omstruktureringsplanen från 1996 var dock att förvandlingen av Dampfkessel Hohenturm-gruppen till en stor leverantör av kompletta mindre och medelstora kraftverks- och ångpanneanläggningar var ett felaktigt uppslag. Gruppen hade från början varken den tekniska sakkunskap och affärserfarenhet som krävdes eller tillräckliga finansiella medel för att framgångsrikt kunna organisera alla tjänster i sådana komplexa avtal.

(18) Dessutom har det skett en tillbakagång och strukturella förändringar på den allmänna marknaden för anläggningar och maskiner. Denna utveckling förklaras å ena sidan med den ekonomiska krisen i Asien, å andra sidan med de osäkra framtidsutsikterna för kraftverk mot bakgrund av liberaliseringen av energimarknaden. Flera större kraftverksleverantörer (till exempel Babcock, Steinmüller, Lentjes, EVT) har på grund av dessa marknadsförändringar sett sig tvungna till omstruktureringar eller sammanslagningar och till en ny positionering. Dessa större konkurrenter har i alla tider varit specialiserade på större kraftverk. Nu ansåg de emellertid att det fanns anledning att även ge sig in på marknaden för de förhållandevis små kraftverken där Dampfkessel Hohenturm-gruppen försökte etablera sig efter sin omstrukturering. Konkurrensen på målmarknaden för Dampfkessel Hohenturm-gruppen var därför mycket större än vid tiden för framställningen av omstruktureringsplanen.

(19) Investeringarna hade innan de köpte Dampfkessel Hohenturm GmbH möjlighet att låta göra en ingående granskning av företaget. Enligt Tysklands uppgifter blev de dock på grund av tidsbrist tvungna att förlita sig på de förklaringar som företagen hade gett. Vissa av de siffror som erhöles på det sättet visade sig senare vara vilseledande eller till och med felaktiga.

(20) Efter privatiseringen tvingades de privata investerarna konstatera att den utbudsvolym som företaget angivit översteg de faktiska uppdragsmöjligheterna på marknaden. Medan företaget presenterade ett utbud till ett värde av över 180 miljoner tyska mark kunde endast avtal ingås för cirka 1 miljon tyska mark. Därtill kom att de privata investerarna i Dampfkessel Hohenturm-gruppen inte hade räknat med förluster från gamla avtal som Dampfkessel Hohenturm GmbH hade förvärvat före privatiseringen. Fullföljandet av dessa avtal orsakade förluster på cirka 5,5 miljoner tyska mark. Dessutom förklarade investerarna att de hade fått felaktig information om skadeståndsanspråk gentemot Dampfkessel Hohenturm GmbH från gamla avtal.

(21) Slutligen vad gäller utvecklingen av omsättningen och företagsresultaten så visar situationen i december 1998 tydliga avvikelser från det fastställda målet i den godkända omstruktureringsplanen. Cirka 80 procent av förlusterna sedan privatiseringen av hela Dampfkessel-gruppen, det vill säga 24 miljoner tyska mark, beror på byggnation av anläggningar. Konkursen för det viktigaste dotterbolaget på denna marknad i DHD-gruppen i maj 1998 blev konsekvensen av den situationen.

4. Den ändrade omstruktureringsplanen

(22) På grund av dessa problem beslutade de privata investerarna i Dampfkessel Hohenturm-gruppen år 1998 att göra avsevärda ändringar i omstruktureringsplanen. Större hänsyn skulle tas till DH-gruppens – begränsade – möjligheter och den förändrade marknaden.

4.1 Åtgärder inom företaget

(23) Tidigare erfarenheter har visat att Dampfkessel Hohenturm-gruppen vad utrustningen beträffar inte kunde erbjuda kompletta lösningar för hela kraftverksanläggningar, och kärnpunkten i den nya omstruktureringsplanen var därför en ny inriktning för gruppen. Det ursprungliga målet att konkurrera som leverantör av kompletta anläggningar övergavs.

(24) Dampfkessel Hohenturm-gruppen har sedan dess varit leverantör till större företag. Därigenom är kraven på deras ingenjörskunskaper och ekonomiska resurser betydligt lägre, något som bättre överensstämmer med gruppens storlek. Dessutom kommer gruppen i allt större utsträckning att fungera som leverantör av komponenter och tillhandahållare av tjänster till kraftverksmarknaden. Förutom detta kommer kundspecifika lösningar så som reparationer och ändringar av befintliga anläggningar i större utsträckning att erbjudas i framtiden. Inom detta marknadssegment är nämligen de större företagen, som snarare tillhandahåller standardprodukter, mindre närvarande.

(25) I det sammanhanget var bildandet av ett nytt företag, DHDB, viktigt för den fortsatta driften av det tidigare DHD. De privata investerarna ställde ett startkapital på 1 miljon tyska mark till det nya företagets förfogande. Då samtliga tillgångar som föregångaren DHD hade använt i verksamheten fanns kvar hos DH Holding kunde det nybildade DHDB överta de anställda, men inte tillgångarna. För den överföringen betalades inga pengar.

(26) De privata investerarna blev dock tvungna att inse att DHDB trots dessa åtgärder fortfarande inte kunde bli lönsamt inom Dampfkessel Hohenturm-gruppen. Därför bestämde de sig för att integrera DHDB i den lönsamma DIM-gruppen som också den står under deras kontroll. De hoppas på en omfattande synergieffekt från denna överföring. DHDB skulle kunna dra nytta av gruppens kunskap och avtal på området allmän industriservice. Den kunskapen är av avgörande betydelse både på företagslednings- och ingenjörsnivå. DIM-gruppen kommer dessutom att ombesörja tillräckliga finansiella medel åt DHDB.

(27) Om de övriga dotterbolagen till DH Holding sägs att DHSS håller på att utveckla en ny svetsteknik som skulle ha införts på marknaden år 2000. DHW gick med förlust år 1999 men hoppas kunna nå vinsttröskeln år 2000.

4.2 Finansiella åtgärder

(28) Den ändrade omstruktureringsplanen, som lades fram för kommissionen år 1998, innebar dessutom tre nya statliga åtgärder till förmån för Dampfkessel Hohenturm-gruppen. Dessa åtgärder inbegriper eventuellt inslag av statligt stöd.

4.2.1 BvS-garanti på 3 miljoner tyska mark

(29) Tyskland förklarade i sitt första meddelande att BvS skulle bevilja det nya företaget DHDB ett borgensåtagande till ett belopp av 3 miljoner tyska mark. Åtgärden har i väntan på kommissionens slutliga avgörande i frågan inte genomförts ännu.

(30) Tyskland förklarar nu att åtgärden har blivit inaktuell med tanke på den förestående integreringen av DHDB i den betydligt större DIM-gruppen. DIM kommer själv att kunna uppbära de finansiella medlen på 3 miljoner tyska mark. Därför drog Tyskland formellt tillbaka

denna del av anmälan genom en skrivelse av den 22 november 2000.

4.2.2 Offentliga kapitalandelar

(31) Den andra åtgärden till förmån för Dampfkessel Hohenturm-gruppen består av kapitalandelar från regionen Sachsen-Anhalt till ett belopp av 825 000 tyska mark som redan har kommit det nya företaget DHDB tillgodo. Som en hjälp till dessa kapitalandelar skall DHDB:s rörelsekapital byggas upp. Företaget hade med tanke på gruppens ekonomiska situation problem med att uppbära kapital på skuldmarknaden. Enligt Tysklands uppfattning faller dessa offentliga kapitalandelar inom tillämpningsområdet för en godkänd stödordning (?).

4.2.3 Ändring och utvidgning av en befintlig garanti

(32) Den tredje åtgärden inom ramen för den ändrade omstruktureringsplanen består av olika ändringar och utvidgningar av en befintlig garanti. Enligt uppgifter från Tyskland beviljade den ansvariga östtyska privatiseringsinstitutionen företaget denna garanti år 1995 innan det privatiserades. Kommissionen accepterade denna åtgärd på grundval av en godkänd stödordning (?). Från början täckte garantin en risk på maximalt 15 miljoner tyska mark och hade en revolverande utformning. Garantivillkoren kom sedan att ändras igen.

(33) För det första var de privata investerare som köpte Dampfkessel Hohenturm-gruppen enligt det första privatiseringsavtalet skyldiga att senast 1998 överta alla återstående risker som fortfarande omfattades av garantin. I privatiseringsavtalet hade dessutom sanktioner fastställts i händelse av att detta åtagande inte skulle uppfyllas. Enligt avtalet skulle den sista delbetalningen av det redan godkända stödet (?) till ett belopp av 5 miljoner tyska mark endast betalas ut om investerarna på fastställt datum övertog ansvaret för alla risker som garantin omfattade. I annat fall kunde BvS (Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben) använda den resterande delbetalningen på 5 miljoner tyska mark till att lösa in garantin och på det viset avsevärt minska risken för att denna skulle tas i anspråk.

(34) År 1998 visade det sig dock att investerarna endast kunna uppbära 5 miljoner tyska mark för att lösa in garantin. Den återstående garantin för täckning av risker upp till 10 miljoner tyska mark blev därför tillfälligt kvar hos BvS. Genom ytterligare två avtal förlängdes tidsfristen för investerarnas inlösen av garantin fram till slutet av år 2000. Tyskland bekräftade i sitt sista meddelande den 15 februari 2001 att investerarna hade löst in hela garantin.

(?) Se fotnot 14 nedan.

(8) Statligt stöd N 768/94, den tredje Treuhand-stödordningen, som godkändes av kommissionen genom skrivelse SG(95) D/1062 av den 1 februari 1995.

(9) Till följd av kommissionens beslut, se fotnot 3.

- (35) Kommissionen konstaterar att förutsättningarna för den sista stödutbetalningen inom ramen för privatiseringsavtalet, det vill säga investerarnas övertagande av samtliga risker som täcktes av garantin, inte var uppfyllda vid nämnda tidpunkt. BvS beslutade trots detta att göra denna stödutbetalning till investerarna, i stället för att använda den till att minska den egna risken med garantin, så som fastställdes i privatiseringsavtalet⁽¹⁰⁾. Enligt Tysklands uppgifter uppgick risken som täcktes av garantin i början av 1998 till 9,961 miljoner tyska mark.
- (36) För det andra ändrades garantistrukturen i anslutning till detta. Garantin var till att börja med möjlig att använda på ett revolverande sätt. Det innebar att garantin inom ramen för det högsta beloppet även gällde alla nya skulder som Dampfkessel Hohenturm-gruppen ådrog sig, oavsett när. Från och med september 1998 upphävdes genom ett avtal garantins revolverande karaktär. På det viset säkerställdes att BvS-garantin inte längre gällde nya skulder. Följaktligen skulle även risken för ianspråktagandet minska kontinuerligt.
- (37) För det tredje ändrades garantin också i ett annat avseende genom ytterligare ett avtal i december 1998. BvS-garantin var från början utformad som en förlustgaranti. Långivarna kunde således bara vända sig till borgensmannen (BvS), om deras försök att driva in fordringen från huvudgäldenären inte lyckades. Det fick följande konsekvenser: gruppens långgivare kunde endast anlita BvS om de först hade anhållit om betalning hos Dampfkessel-gruppen. På grund av gruppens ständiga likviditetsbrist skulle ett sådant betalningskrav oundvikligen ha lett till gruppens insolvens. I december 1998 uppgick garantin fortfarande till en risk på sammanlagt cirka 6,3 miljoner tyska mark.
- (38) För att inte försätta Dampfkessel-Gruppen i en situation som skulle ha blivit dyrbar för BvS på grund av garantin upphävdes från och med december 1998 till viss del garantins karaktär som förlustgaranti. Därefter kunde Dampfkessel-gruppens långgivare vända sig direkt till BvS upp till ett belopp av 5 miljoner tyska mark, utan att först behöva anmoda om betalning hos Dampfkessel-gruppen. Detta omedelbara ianspråktagande var dock endast tillåtet om DH-gruppens likviditet riskerades utan ett sådant. BvS trädde till följd av det nya avtalet omedelbart in vid krav på upp till sammanlagt 2,55 miljoner tyska mark och avstyrde därigenom Dampfkessel-gruppens konkurs.
- (39) För att kompensera denna ändring enades BvS och de privata investerarna om en bestämmelse angående återbetalning av de belopp som BvS lagt ut till följd av garantin. Bestämmelsen innebär att Dampfkessel Hohenturm-gruppen år 2001 får betala en tredjedel och de följande åren två tredjedelar av sitt årliga resultat av kassaflödet till BvS (bestämmelsen om återbetalning av efterskänkta lån vid framtida vinster). Överenskomsten förblir giltig till dess att Dampfkessel-gruppen har betalat tillbaka hela beloppet till BvS, som har lagt ut detta på grund av ianspråktagandet till följd av garantin.
- #### 4.2.4 Investerarbidrag
- (40) De privata investerarna har inom ramen för den ändrade omstruktureringsplanen redan tillfört det nybildade DHDB egenkapital till ett belopp av 1 miljon tyska mark. Dessutom har de bidragit till DH Holdings egenkapital med en aktieägarkredit på 3,5 miljoner tyska mark. Av dessa använde DH Holding 1,6 miljoner tyska mark till att täcka de förluster som uppstod i andra dotterbolag i Dampfkessel Hohenturm-Gruppen under DHD:s konkurs. Dessutom påminner kommissionen om att DIM kommer att bevilja DHDB en garanti på 3 miljoner tyska mark, så snart bolaget har sålts till DIM-gruppen.
- ### 5. Skäl till att inleda det formella granskningsförfarandet
- (41) Kommission uttalade i samband med inledandet av det formella granskningsförfarandet sina betänkligheter angående återställandet av lönsamheten till följd av den ändrade omstruktureringsplanen. Frågan diskuterades i detalj om det nya dotterbolaget DHDB skulle vara i stånd att uppbära tillräckliga resurser inom Dampfkessel-gruppen. Kommissionen konstaterade dessutom att det den gången saknades tillräcklig information för att motivera ett undantag från huvudbestämmelsen enligt vilken stöd endast får beviljas en gång. Slutligen var det också tveksamt om Tyskland hade hörsammat beslutet från 1996 vid genomförandet av det tidigare omstruktureringsstödet.

III. BEDÖMNING AV STÖDET

1. Tillämpligheten av artikel 87.1 i EG-fördraget

- (42) Enligt artikel 87.1 i EG-fördraget är statligt stöd till enskilda företag oförenligt med den gemensamma marknaden, när det påverkar handeln mellan medlemsstaterna och snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen på den gemensamma marknaden.

⁽¹⁰⁾ Tyskland bekräftar i sitt meddelande av den 15 februari 2001 att det rent juridiskt hade varit möjligt.

1.1 Åtgärder beträffande BvS-garantin

- (43) Sedan föregångaren till BvS år 1995 beviljade Dampfkessel Hohenturm GmbH en garanti på 15 miljoner tyska mark har BvS flera gånger under åren som följde ändrat denna garanti. Därigenom minskade enligt Tysklands uppgifter risken för ianspråktagandet av BvS. Av den anledningen föreligger här enligt uppgift inget statligt stöd. För att kunna avgöra om åtgärderna i fråga utgör statligt stöd i enlighet med artikel 87.1 i EG-fördraget måste dessa undersökas separat.
- (44) Enligt EG-domstolens rättspraxis utgör en åtgärd av en offentlig instans inget statligt stöd, om denna instans förhåller sig på samma sätt som en privat finansär, som då det rör sig om en gäldenär i ekonomiska svårigheter försöker driva in sina fordringar⁽¹⁾. Därför måste det undersökas om syftet med BvS åtgärder från och med 1997 var att minska deras risk för ianspråktagande till följd av garantin.
- (45) Kommissionen vidhåller till att börja med att den sista stödutbetalningen på 5 miljoner tyska mark enligt privatiseringsavtalet från 1995, som godkändes genom beslutet 1996, skall utbetalas till investerarna under förutsättning att dessa fram till 1998 löser in hela garantin som från början var på 15 miljoner tyska mark. Det villkoret uppfylldes inte, eftersom de privata investerarna endast kunde lösa in 5 miljoner tyska mark. Trots att villkoret som fastställdes i privatiseringsavtalet inte var uppfyllt beslutade BvS att ändå betala ut den resterande tranchen på 5 miljoner tyska mark. Därigenom avstod BvS från en avsevärd minskning av risken för ianspråktagandet till följd av garantin.
- (46) Tyskland förklarade att Dampfkessel-gruppen skulle ha blivit insolvent utan detta bidrag. Mot bakgrund av detta tog Dampfkessels långivare BvS-garantin i anspråk och BvS å sin sida blev tvungen att kvitta skulder på upp till 9,961 miljoner tyska mark. Dessutom förklarade Tyskland att om Dampfkessel-gruppen den gången hade gått i konkurs skulle BvS ha fått tillbaka ungefär 3,9 miljoner tyska mark av konkursboet.
- (47) BvS stod således inför valet att betala ut 5 miljoner tyska mark eller använda samma belopp till att lösa in garantin och därigenom avsevärt minska risken för det egna ianspråktagandet. En jämförelse av dessa båda alternativ leder till slutsatsen att BvS genom stödutbetalningen på 5 miljoner tyska mark inte skulle ha beslutat sig för ett förfarande genom vilket de på ett mer effektivt sätt hade kunnat minska sin risk. Genom stödet till investerarna uppgick risken för ianspråktagandet för BvS

till följd av garantin fortfarande till cirka 10 miljoner tyska mark. I annat fall hade BvS kunnat minska sin risk med 5 miljoner tyska mark. Dessutom skulle de åtminstone ha kunnat betala vissa av sina fordringar ur Dampfkessel-gruppens konkursbo.

- (48) BvS beslut att betala ut en stödutbetalning på 5 miljoner tyska mark präglades därför av en önskan att upprätthålla Dampfkessel-gruppens verksamhet och inte i första hand av en strävan att minimera den egna risken. Sätillvida agerade BvS inte som en privat finansär.
- (49) Kommissionen konstaterar dessutom att beslutet om utbetalning av denna sista tranch på 5 miljoner tyska mark inte är förenlig med villkoren i kommissionens beslut om godkännande från 1996. Tyskland har själv förklarat⁽¹²⁾, att syftet med bidraget var att bygga upp Dampfkessel-gruppens rörelsekapital. Det handlade således om ett likviditetsstöd och inte om ett investeringsstöd.
- (50) Kommissionen påminner i det sammanhanget om att den i sitt beslut från 1996 godkände omstruktureringsstöd till ett belopp av 32,5 miljoner tyska mark med villkoret att cirka 11,9 miljoner tyska mark skulle investeras i finansieringen av omstruktureringsåtgärder i den tidigare Dampfkessel Hohenturm-gruppen. Tyskland har dock förklarat⁽¹³⁾ att endast ett belopp på 6,2 miljoner tyska mark användes till detta. Resten av omstruktureringsstödet användes huvudsakligen av Dampfkessel-gruppen i likviditetssyfte. I beslutet från 1996 beviljas dock inget ytterligare likviditetsstöd på 5 miljoner tyska mark.
- (51) För det andra bör det undersökas om den av BvS fastställda förlängningen av tidsfristen inom vilken de privata investerarna skall lösa in den återstående garantin utgör ett nytt statligt stöd. Garantin beviljades ursprungligen inom ramen för en godkänd stödordning. Tyskland har för kommissionen i detalj bevisat att BvS utan denna åtgärd inför den hotande konkursen för Dampfkessel-gruppen inte skulle ha kunnat driva in ett avsevärt belopp som övertagits till följd av garantin. Bortsett från den generella frågan om ett sådant förhållningssätt under dessa omständigheter kan anses vara typiskt för en privat finansär har Tyskland inte för kommissionen styrkt att en privat borgensman i samma situation skulle ha förlängt tidsfristen för inlösen utan någon ekonomisk kompensation. Kommissionen kan därför inte fastslå att BvS i och med förlängningen av tidsfristen har agerat som en privat borgensman som medelfristigt försöker att minimera sin risk.

⁽¹⁾ EG-domstolens dom av den 29 april 1999 i mål C-342/96, konungariket Spanien mot kommissionen, REG 1999, s. I-2459, punkt 46, samt dom av den 29 juni 1999 i mål C-256/97, DMT, REG 1999, s. I-3913, punkt 24.

⁽¹²⁾ I meddelandet av den 15 februari 2001.

⁽¹³⁾ I meddelandet av den 27 januari 2000.

- (52) Liknande överväganden gäller avtalet från december 1998 som ledde till att förlustgarantin övergavs och att Dampfkessel-gruppens långivare fick tillfälle att omedelbart ta BvS i anspråk. Även om detta avtal på nytt har bidragit till att avstyra gruppens konkurs och det omedelbara ianspråktagandet av BvS för hela garantin finns det inget som bevisar att en privat finansär i en liknande situation skulle ha vidtagit en liknande åtgärd utan någon motprestation. Därför utgår kommissionen från att även denna åtgärd rymmer en viss stödfaktor.
- (53) Avtalet från september 1998 som upphävde garantins revolverande karaktär utgör däremot inget statligt stöd. Genom denna åtgärd minskade nämligen risken för ianspråktagandet av BvS kontinuerligt utan att Dampfkessel-gruppen eller dess långivare därigenom fick några ekonomiska fördelar.

1.2 Kapitalandelarna i delstaten Sachsen-Anhalt

- (54) Kapitalandelarna i delstaten Sachsen-Anhalt till ett belopp av 825 000 tyska mark gav stödmottagaren ekonomiska fördelar. Med tanke på de dåvarande ekonomiska problemen skulle företaget inte ha erhållit dessa medel från privat håll.
- (55) Tyskland påstår att denna åtgärd beviljades i överensstämmelse med en godkänd stödordning⁽¹⁴⁾, i enlighet med artikel 87.3 a (f.d. artikel 92.3 a) i EG-fördraget, nämligen direktivet om medelklassens konsolideringsandelar i delstaten Sachsen-Anhalt (Richtlinie über Konsolidierungsbeteiligungen im Mittelstand des Landes Sachsen-Anhalt). Kommissionen tvingas dock konstatera att ett av de villkor som ställdes för godkännandet av bestämmelsen inte har uppfyllts. Kommissionen godkände nämligen bestämmelsen med det uttryckliga villkoret att stödet inte skulle ackumuleras med annat omstruktureringstöd⁽¹⁵⁾. I det aktuella fallet övertogs delstaten Sachsen-Anhalts andelar samtidigt som 5 miljoner tyska mark betalades till följd av förlängningen av tidsfristen för inlösen av garantin, ett förfarande som – så som redan påpekats – utgör ett statligt stöd. Därför är bestämmelsen i fråga inte tillämplig i det aktuella fallet och åtgärden måste granskas enligt artikel 87 i EG-fördraget.
- (56) Syftet med det ovan nämnda stödet är att snedvrیدا konkurrensen. Med tanke på bidragens karaktär och handeln inom gemenskapen på de marknader där Dampfkessel-gruppen är verksam, faller nedanstående åtgärder inom tillämpningsområdet för artikel 87.1 i EG-fördraget:
- a) Den sista stödutbetalningen på 5 miljoner tyska mark genom BvS.
- b) De privata investerarnas förlängning i rätt tid av tidsfristen för inlösen av BvS-garantin. Stödfaktorn i dessa åtgärder uppgår eventuellt inte till garantins dåvarande nominalvärde.
- c) Ändringen av BvS-garantin som det beslutades om i december 1998, enligt vilken Dampfkessels långivare omedelbart kan ta BvS i anspråk.
- d) Kapitalandelarna i regionen Sachsen-Anhalt till ett belopp av 825 000 mark.

2. Stödets förenlighet med fördraget

- (57) Åtgärder som faller inom tillämpningsområdet för artikel 87.1 i EG-fördraget är rent allmänt oförenliga med den gemensamma marknaden, om de inte omfattas av några av undantagen i artikel 87.2 och 87.3 i EG-fördraget. Medlemsstaterna är hur som helst enligt artikel 88.3 i EG-fördraget skyldiga att i förväg anmäla ett sådant stöd.
- (58) I det aktuella fallet är det artikel 87.3 i EG-fördraget som gäller, enligt vilken kommissionen under särskilda omständigheter kan bevilja statligt stöd. Hit hör enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget stöd till främjande av den ekonomiska utvecklingen av vissa branscher eller ekonomiska områden, såvida de inte förändrar handelsvillkoren på ett sätt som strider mot det gemensamma intresset. Kommissionen har i sina riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter⁽¹⁶⁾ från 1994 (riktlinjerna från 1994) i detalj presenterat villkoren för ett positivt utövande av denna oinskränkta bedömningsrätt till följd av artikel 87.3 c i EG-fördraget.
- (59) Kommissionen kan till följd av artikel 87.3 a i EG-fördraget godkänna statligt stöd om det är till för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning. De nya tyska delstaterna hör till dessa områden. I det aktuella fallet är syftet med stödet i synnerhet att omstrukturera ett företag i svårigheter, men inte att främja den ekonomiska utvecklingen i ett område. Även om ett företag som omstruktureras med framgång kan bidra till utvecklingen i ett område bör stödet snarare bedömas utifrån artikel 87.3 c än från artikel 87.3 a i EG-fördraget.
- (60) Villkoren som gäller för stödberättigande förklaras i punkt 3.2 i riktlinjerna om undsättning och omstrukturering. De stödåtgärder som nämns i skäl (56) uppfyller alla de förutsättningar som nämns där.

⁽¹⁴⁾ Statligt stöd N 337/97, kommissionens skrivelse SG(97) D/6876 av den 12 augusti 1997.

⁽¹⁵⁾ Se punkt 7 i kommissionens beslut om godkännande av statligt stöd N 337/97.

⁽¹⁶⁾ EGT C 368, 23.12.1994. Dessa riktlinjer ändrades år 1999 (EGT C 288, 9.10.1999, s. 2). 1999 års version är inte tillämplig i det aktuella fallet, eftersom stödåtgärderna beviljades innan denna offentliggjordes. (Jfr punkt 7 i riktlinjerna från 1999).

2.1 Stödmottagarnas stödberättigande

- (61) Enligt riktlinjerna från 1994 får omstruktureringsstödet endast beviljas till företag i svårigheter. Ett nybildat företag är i princip inte stödberättigat, eftersom nya företag i regel inte betraktas som företag i svårigheter. Den bestämmelsen gäller även nya företag som har bildats efter avvecklingen av ett tidigare företag. Enda undantaget från den bestämmelsen är företag som har erhållit stöd från BvS inom ramen för sitt uppdrag att privatisera tidigare statligt ägda DDR-företag. Detta undantag som tar hänsyn till den tidigare situationen i Östtyskland gäller endast de privatiseringar som BvS gjorde före slutet av 1999 ⁽¹⁷⁾.
- (62) I det aktuella fallet genomfördes samtliga stödåtgärder till förmån för Dampfkessel-gruppen före slutet av 1999. Med tanke på Dampfkessel-gruppens fortlöpande finansiella svårigheter kan företaget – inklusive dess nybildade dotterbolag DHDB – därför betraktas som ett företag i svårigheter som kan komma i fråga för omstruktureringsstöd.
- (63) Enligt punkt 3.2.2 i riktlinjerna från 1994 skall omstruktureringsstöd i princip bara beviljas en gång. I det aktuella fallet har Dampfkessel-gruppen på grund av den ändrade omstruktureringsplanen i anslutning till stödet som blev föremål för beslut år 1996 erhållit ett andra stödpaket. Hänsyn bör dock tas till det ekonomiska sammanhanget, det vill säga de genomgripande förändringar som har skett i den östtyska ekonomin under 90-talet. Principen om att stöd endast skall beviljas en gång måste därför inte tillämpas lika strikt ⁽¹⁸⁾.

2.2 Återställande av den långsiktiga lönsamheten

- (64) En viktig förutsättning för tillämpandet av riktlinjerna från 1994 är att företagets långsiktiga lönsamhet återställs inom en viss tidsperiod utifrån realistiska antaganden. Omstruktureringsplanen löser de problem som DHD tidigare konfronterades med. Detta bolag som var en föregångare och som nu är underkastad konkursen saknade den gången de tekniska och ekonomiska förutsättningar liksom de nödvändiga ledarskapskvaliteter som krävdes för att framgångsrikt kunna genomföra avtal för kompletta kraftverksanläggningar. Det nya efterträdande bolaget DHDB anpassar sin verksamhet till marknadssegment där möjligheterna på marknaden är betydligt större. DHDB kommer i framtiden att vara leverantör till andra tillverkare av kraftverksanläggningar och dessutom tillhandahålla underhåll och service. Den typen av avtal kräver mindre sakkunskaper och finansiella medel. Inriktningen på kundanpassade lösningar kommer för övrigt att bidra till att DHDB kan undandra

sig konkurrenstrycket från större konkurrenter som i allmänhet snarast erbjuder standardprodukter.

- (65) DHDB kommer dessutom som det viktigaste återstående dotterbolaget i Dampfkessel-gruppen i hög utsträckning att dra nytta av sin integrering i DIM-gruppen. Denna kommer att ge företaget nödvändig erfarenhet och tillgång till kunder. Vid denna integration i ett större företag som med framgång är verksamt på flera liknande marknader kan man räkna med en avsevärd synergieffekt. Dessutom kommer DIM att ställa de nödvändiga finansiella medlen till det nya dotterbolaget DHDB:s förfogande för att erhålla och utföra produktionsuppdrag.
- (66) Kommissionen påminner för övrigt om att de investerare som står bakom DIM-gruppen tidigare har bevisat att de är i stånd att framgångsrikt privatisera tidigare statligt ägda produktionsbolag inom liknande sektorer i Östtyskland. Misslyckandet med den första omstruktureringsplanen kan huvudsakligen förklaras med en rad särskilda omständigheter. De betänkligheter som kommissionen i övrigt har framfört med anledning av inledandet av ett formellt granskningsförfarande angående de resurser som Dampfkessel-gruppen skulle kunna ställa till DHDB:s förfogande är med tanke på den kommande integrationen av DHDB i DIM-gruppen ogiltiga.

2.3 Inga orimliga snedvridningar av konkurrensen

- (67) Stödmottagarna får inte använda stödet till en ökning av kapaciteten och måste minska den egna kapaciteten vid överkapacitet inom vissa sektorer. Även om denna regel i princip också gäller omstrukturering i stödområden är en mer flexibel tillämpning av principen ändå möjlig ⁽¹⁹⁾. Det gäller i synnerhet stödet till små och medelstora företag som påverkar handelsvillkoren i mindre utsträckning än stödet till stora företag och där eventuella konkurrensnackdelar snarare kan kompenseras med ekonomiska fördelar ⁽²⁰⁾.
- (68) Kommissionen konstaterar mot bakgrund av de befintliga uppgifterna att de statliga stödåtgärderna inom ramen för den ändrade omstruktureringsplanen inte kommer att leda till någon kapacitetsökning. Eftersom DHDB endast övertog 50 av de tidigare 80 DHD-anställda kan man till och med utgå från en lägre kapacitet. Med tanke på den typ av affärsverksamhet som gruppen bedriver – uppförande av kraftverksanläggningar och tillhandahållande av tjänster i samband med detta enligt kundens önskemål – är det hur som helst svårt att bedöma kapaciteten inom Dampfkessel-gruppen.

⁽¹⁷⁾ Se fotnot 10 i riktlinjerna från 1999.

⁽¹⁸⁾ Riktlinjerna från 1999 är betydligt mer flexibla, vad gäller de omstruktureringar i Östtyskland som anmälades innan slutet av år 2000, när det gäller principen att stöd generellt sett bara kan beviljas en gång.

⁽¹⁹⁾ Se punkt 3.2.3, i riktlinjerna från 1994.

⁽²⁰⁾ Se punkt 3.2.4, i riktlinjerna från 1994.

- (69) Slutligen påminner kommissionen om att Dampfkessel-gruppen konkurrerar med betydligt större företag på marknaden för byggnation av kraftverksanläggningar. Bidraget till Dampfkessel-gruppen kommer därför troligtvis endast att få obetydliga konkurrenssnedvridande effekter. Med tanke på de fördelar som är förenade med omstruktureringstödet kommer åtgärderna inte att ge upphov till någon oväntad snedvridning av konkurrensen. På den punkten blir riktlinjerna från 1994 motsagda.

2.4 Stödets proportionalitet

- (70) Stödet måste begränsas till det minimum som krävs för omstruktureringen och stå i rimlig proportion till de totala omstruktureringkostnaderna. Stödmottagaren måste ge ett omfattande bidrag till Dampfkessel-gruppens omstruktureringkostnader.
- (71) Kommissionen konstaterar i det sammanhanget att privata investerare numera själva får stå för en av de statliga åtgärder som ursprungligen planerades (nämligen garantin på 3 miljoner tyska mark). Det beloppet skall ses mot bakgrund av de viktiga finansiella medel som investerarna i Dampfkessel-gruppen redan har ställt till förfogande inom ramen för den ändrade omstruktureringsplanen. Investerarna har ställt egenkapital på 1 miljon tyska mark till DHDB:s förfogande och beviljat DH Holding en aktieägarkredit på 3,5 miljoner tyska mark. Sammanlagt uppgår således tillförseln av privat kapital till företagen i Dampfkessel-gruppen till cirka 7,5 miljoner tyska mark. Det bidraget står i rimlig proportion till de offentliga medel som har tillförts företaget till ett belopp av 5,825 miljoner mark plus stöd i form av en förlängd tidsfrist för inlösen av BvS-garantin. Kommissionen är därför övertygad om att investerarna ger ett omfattande bidrag till omstruktureringkostnaderna.

2.5 Genomförande av omstruktureringsplanen i sin helhet

- (72) Det företag som erhåller omstruktureringstödet måste genomföra omstruktureringsplanen som har godkänts av kommissionen i dess helhet. Planens genomförande bevakas genom årliga rapporter från Tyskland till kommissionen.

IV. SLUTSATSER

- (73) Kommissionen konstaterar att Tyskland har tagit tillbaka sin anmälan om den planerade garantin till förmån för Dampfkessel Hohenturm-gruppen till ett belopp av 3 miljoner tyska mark.
- (74) Kommissionen konstaterar vidare att de åtgärder som nämns i skäl (56) till förmån för Dampfkessel-gruppen utgör ett statligt stöd. Tyskland har genomfört dessa åtgärder i strid med lagen och i strid med artikel 88.3 i EG-fördraget. Åtgärderna uppfyller dock de kriterier som

fastslås i riktlinjerna från 1994 och är därför till följd av artikel 87.3 c i EG-fördraget förenliga med den gemensamma marknaden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Kommissionen konstaterar att Tyskland har dragit tillbaka en anmälan om en planerad garanti till förmån för Dampfkessel Hohenturm-gruppen till ett belopp av 3 miljoner tyska mark.

Artikel 2

De ad hoc-omstruktureringstödet i form av

- ett bidrag från Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS) till ett belopp av 5 miljoner tyska mark,
- en förlängning av tidsfristen från BvS för investerarnas inlösen av garantin,
- ändringen av BvS-garantin i december 1998 enligt vilken Dampfkessels långgivare omedelbart kan ta BvS i anspråk, samt
- kapitalandelar för regionen Sachsen-Anhalt till ett belopp av 825 000 tyska mark,

som Tyskland beviljade Dampfkessel Hohenturm-gruppen 1998 och 1999 är förenliga med den gemensamma marknaden.

Artikel 3

- Omstruktureringsplanen skall genomföras i sin helhet. Alla lämpliga åtgärder skall vidtas för att garantera dess genomförande.
- Planens genomförande kommer att bevakas med hjälp av årliga rapporter från Tyskland till kommissionen.
- Om villkoren som nämns i denna artikel inte uppfylls kan tillämpandet av undantagsbestämmelsen återkallas.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 25 juli 2001.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen